

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

12. september 2024

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 336 (Alm. del) af 15. august 2024 stillet efter ønske fra Hans Andersen (V)

Spørgsmål

Vil ministeren redegøre for de økonomiske konsekvenser, herunder BNP-effekt, virkning på den strukturelle og faktiske offentlige saldo samt virkning på arbejdsudbuddet ved scenarier, hvor 50, 40, 30, 20, 10 eller 5 pct. af de beskæftigede lader sig selvpensionere 5 år før folkepensionsalderen, jf. Liberal Alliances forslag ”FriPension”?

Svar

Når en person selvpensionerer sig, dvs. trækker sig tilbage fra arbejdsmarkedet før folkepensionsalderen og begynder at trække på egne pensionsmidler, har det en række økonomiske konsekvenser for de offentlige finanser.

Dels stopper personen med at arbejde og få udbetalt erhvervsindkomst, hvilket sænker provenuet fra skat og tilbageløb i de år, hvor personen ellers ville have været erhvervsaktiv. Den tidligere tilbagetræden fra arbejdsmarkedet vil derudover indebære et bortfald af pensionsindbetalinger og dermed lavere samlet pensionsformue.

Dels starter personen pensionsudbetalingen ved en yngre alder, hvilket fremrykker skatteprovenu fra pensionsopsparing. Den lavere pensionsformue vil betyde lavere privat pensionsudbetaling i årene efter overgang til folkepension, og dermed et mindsket skattegrundlag i pensionstilværelsen samt højere udgifter til offentlige pensionsydelse.

Det skal bemærkes, at der i beregningerne er set bort fra eventuelle afledte virkninger på befolkningens beskæftigelsesomfang i årene før og efter perioden på fem år før folkepensionsalderen, og at der er regnet marginalt til det nugældende niveau af selvpensionister i den seneste mellemfristede fremskrivning. Da beskæftigelsen er aftagende ved alderstrin op til folkepensionsalderen, vil antallet af selvpensionister i beregningen aftage frem mod folkepensionsalderen.

Virkingen på de offentlige finanser af en stigning i antallet af selvpensionister vil i høj grad afhænge af, hvem af de beskæftigede det er, der vælger at overgå til selvpension. Er det eksempelvis dem med relativt lave erhvervsindkomster, der

trækker sig tilbage, er virkningen alt andet lige mindre, end hvis det er dem med relativt høje erhvervsindkomster, der trækker sig. Tilsvarende kan en række andre individuelle forhold, herunder niveau for pensionsopsparing, fri opsparing, samlivsstatus, boligforhold mv. have betydning for virkningen.

Der er i opgørelsen af virkningen på de offentlige finanser af en stigning i antallet af selvpensionister set bort fra, at denne kan være mere sandsynlig blandt nogen grupper end blandt andre grupper af beskæftigede. Der er med andre ord – og i mangel af et bedre grundlag – taget udgangspunkt i, at de der vælger at skifte til selvpension samlet set kan repræsenteres ved, at et antal gennemsnitlige beskæftigede skifter beskæftigelsen ud med selvpension. Gennemsnitspersonen er nærmere beskrevet i boks 1.

Boks 1

Antagelser vedr. typeberegning

Erhvervsindkomst, arbejdstid og pensionsformue er beregnet på baggrund af registerdataudtræk for alle beskæftigede i alderen op til folkepensionsalderen. Der beregnes en erhvervsindkomst på 477.000 kr. pr. år, og en ugentlig arbejdstid på knap 33 timer pr. uge, og en gennemsnitlig pensionsformue på 2,3 mio. kr. fem år før folkepensionsalderen, som det antages er placeret på en livrenteordning.

Den gennemsnitlige pensionsindbetalingsprocent antages til 12 pct., hvoraf 15 pct. går til forsikringer og administration. Der antages et årligt afkast af pensionsformuen på 4,5 pct., og der medregnes en inflations- og vækstkorrektur med antaget inflation på 1,8 pct. og realvækst på 1,3 pct.

Der benyttes en gennemsnitlig restlevetid ved folkepensionsalderen på 17 år, jf. figur 3.24 i afrapporteringen fra Kommissionen om tilbagetrækning og nedslidning. Der tages udgangspunkt i en enlig person, der som folkepensionist modtager folkepensionens grundbeløb samt folkepensionstillæg, og som ikke modtager boligstøtte og andre tillægsydelse. Der er taget udgangspunkt i 2025-regler.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata

Baseret på en opgørelse for gennemsnitspersonen, *jf. boks 1*, kan der opgøres en samlet virkning på de offentlige finanser ved et års selvpensionering på ca. 330.000 kr. efter skat og tilbageløb, når der summeres over de årlige provenuvirkninger i hele personens restlevetid.

Der er stor tidsmæssig variation i provenuvirkningen over personens restlevetid. Den største udgift finder sted i perioden med selvpension, hvor den tidligere tilbagetræden fra arbejdsmarkedet medfører reducerede skatteindtægter, som kun delvist opvejes af fremrykkede udbetalinger fra pensionsformuen. Her er den offentlige udgift opgjort til omtrent 203.000 kr. pr. års selvpensionering. I folkepensionsperioden vil der årligt være udgifter forbundet med reducerede pensionsudbetalinger på i størrelsesordenen knap 7.000 kr. pr. års selvpensionering. Endelig vil der være samlede øvrige offentlige udgifter på omkring 13.000 kr. pr. års selvpensionering, herunder som følge af lavere PAL-skatteprovenu.

Omkostningerne forbundet med yderligere ét års selvpensionering er omtrent lineært stigende med en marginalomkostning pr. ekstra år med selvpension på de

ca. 330.000 kr. Således vurderes de *samlede* udgifter forbundet med et års selvpensionering at være uafhængige af, om selvpensionisten har fem eller et år til folkepensionsalderen, og om det er én person, der er selvpensioneret i fem år, eller fem personer, der er selvpensioneret i et år. Dermed er det muligt at opgøre et skøn for den fuldt indfasede effekt af selvpensionering ved at gange den varige forhøjelse af antallet af selvpensionister med en enhedsomkostning på 330.000 kr. pr. helårsselpensionist.

Hvis det hypotetisk blev antaget, at 5 pct. af de nuværende beskæftigede i alderen indtil 5 år før folkepensionsalderen valgte at overgå til selvpension, ville det indebære et fald i den ordinære beskæftigelse på ca. 7.000 helårspersoner, som modsvares af en stigning i antal selvpensionister på 7.000 helårspersoner. Det svarer til en beskæftigelsesnedgang på ca. 6.000 fuldtidspersoner, når der korrigeres for gennemsnitlig arbejdstid, *jf. tabel 1*.

At 5 pct. af de beskæftigede lader sig selvpensionere i perioden indtil 5 år før folkepensionsalderen forventes at afspejle sig i en reduktion i den strukturelle offentlige saldo på i størrelsesorden 2,5 mia. kr. (2024-niveau). Reduktionen i den strukturelle beskæftigelse skønnes til ca. 6.000 fuldtidspersoner, svarende til en reduktion i BNP på ca. 7,0 mia. kr. (2024-niveau), *jf. tabel 1*.

Effekten vurderes med den anvendte beregningstilgang at være omtrent proportionel med andelen, der selvpensionerer sig.

Tabel 1

Arlige økonomiske konsekvenser af selvpension ved fuld indfasning

	5 pct.	10pct.	20 pct.	30 pct.	40 pct.	50 pct.
--- 1.000 Fuldtidspersoner ---						
Beskæftigelseseffekt	-6,0	-12,0	-24,5	-36,5	-48,5	-61,0
--- 1.000 Helårspersoner ---						
Ændring i antal selvpensionister	7,0	14,0	27,5	41,5	55,0	69,0
--- Mia. kr., 2024-niveau ---						
Virkning på strukturel offentlig saldo	-2,5	-4,5	-9,0	-14,0	-18,5	-23,0
BNP-effekt af fald i beskæftigelse	-7,0	-14,0	-29,0	-43,0	-57,0	-72,0

Anm.: BNP- effekt og provenuvirkning er afrundet til nærmeste 500 mio. kr.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af typeberegning og registerdata fra Danmarks Statistik

De økonomiske konsekvenser forbundet med selvpensionering vil være i hele personens restlevetid, og dermed vil forslaget have en indfasningsperiode på lidt mere end 20 år. Da de største offentlige merudgifter forbundet med selvpensionering finder sted i selve årene med selvpensionering, vil størstedelen af udgifterne være indfaset efter fem år. Ligeledes vil beskæftigelseseffekten være fuldt indfaset efter fem år.

Det bemærkes, at der tidligere er skønnet en relativt beskedent beskæftigelsesvirkning af ordningen ”FriPension”, som indebærer mulighed for skattefrit at indbetale op til 675 kr. på en pensionsopsparing, som man skattefrit kan påbegynde udbetalinger fra fem år før folkepensionsalderen, *jf. svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 117 (Alm. Del) af 23. februar 2022.*

Med venlig hilsen

Nicolai Wammen
Finansminister